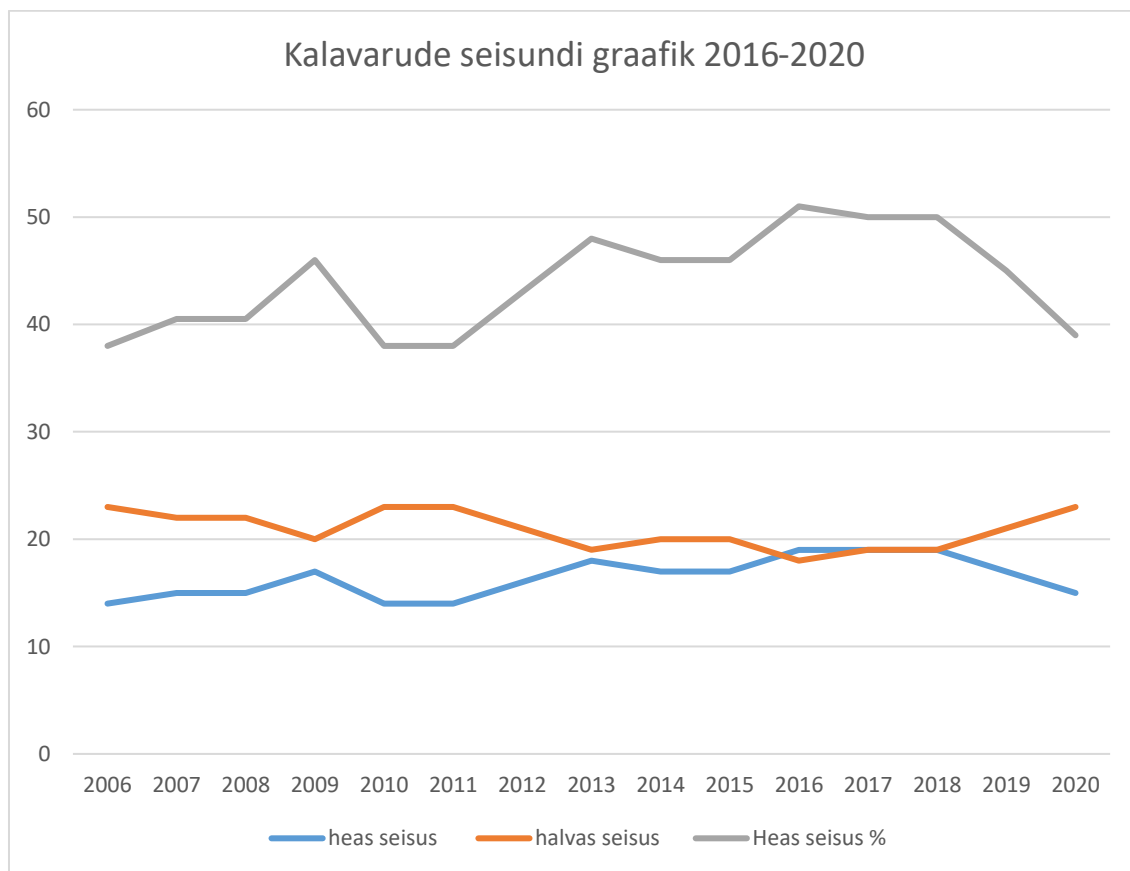

Tabel 1. Heas seisus või jätkusuutlikult kasutatavate ja majanduslikult enim oluliste vee elusressursside arv Läänemeres ja siseveekogudes 2016

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2030
heas seisus	14	15	15	17	14	14	16	18	17	17	19	19	19	17	15	
halvas seisus	23	22	22	20	23	23	21	19	20	20	18	19	19	21	23	
Heas seisus %	38	40,5	40,5	46	38	38	43	48	46	46	51	50	50	45	39	65

Indikaator: Heas seisus olevate majanduslikult oluliste vee elusressursside arv Läänemeres ja siseveekogudes 2020

38st varust heas seisus 15 varu ehk 39%.

Heas seisus (hinded 1-2) on 15 varu:

Kala populatsioon	Seisundi kirjeldus	Hinne	Meetmed
1. Liivi lahe räim	Liivi lahe räime kudekarja biomass oli 2020. a 146956 t ehk 63% enam pikaajalisest keskmisest. Varu majandamisel on olnud probleemiks kõrge kalastussuremus, kuid varu haldamine on lähiminevikus olnud jätkusuutlik. $F < F_{PA}, F_{MSY}$	1	<ul style="list-style-type: none"> - Varu majandamine mitmeliigikava järgi. - Kvoodipiirang
2. Läänemere kilu	Kilu kudekarja biomassiks 2020. a kujunes 817 000 t, mis on pikaajalisest keskmisest 6% madalam. Toimunud on varu ümberpaiknemine Läänemere lõunaosast põhjaossa ($F_{MSY} < F < F_{PA}$).	2	<ul style="list-style-type: none"> - Varu majandamine mitmeliigikava järgi. - Kvoodipiirang
3. Meriforell	Praegu on loodusliku Eesti päritoluga forelli püügivaru Soome lahes üle keskmise ja võib lugeda heaks. Sigib paljudes Eesti jõgedes, ent jõgede taastootmise potentsiaal on reeglina väike.	1	<ul style="list-style-type: none"> - Püügikoormuse vähendamine; - Kudealade taastamine ja rändeteede avamine ning avatuna hoidmine (kopratammid);
4. Väinamere särge	Särge saagikus Väinamere piires erineb olulisel määral. Matsalu lahe piirkonnas on särge saagikus väga kõrge, Hiiumaa lõunarannikul on särge arvukus aga väga madal, sest peamiselt koelmul, Käina lahes, pesitsevad kormoranid.	1-3	
5. Väinamere ahven	Olukord viimasel seitsmel aastal tugevate põlvkondade tekke tõttu oluliselt parem kui alates varu kollapsist 90date teisel poolel. Suure püügivõimsuse tõttu võib ahvenavaru olukord	2	<ul style="list-style-type: none"> - Püügikoormuse vähendamine; - Kormoranide ohjamine

	Väinameres langeda taas kiirsesse langusse.		
6. Pärnu lahe vimb	Vimmavaru seisund on hea, kuid saagid ei pruugi liikuda varuga samas suunas, kuna turusituatsioon ei ole viimastel aastatel olnud soodne.	1	
7. Tuulehaug	Varu suurust on keeruline hinnata, kuna asub Eesti vetes vaid sigimisperioodil.	2	
8. Peipsi järve ahven	Varu seis mõõdukas. Ahvenavaru on vähenenud, koosseisult suhteliselt vaene ja aeglasekasvuline.	2	<ul style="list-style-type: none"> - Püügikoormuse optimeerimine, kooskõlla viimine kvoodi suurusega; - Kvoodiga piiramine
9. Peipsi järve latikas	Latikakarja seisund on praegu hea. Selline olukord jääb kestma ka lähiaastateks.	1	
10. Peipsi järve haug	Kalade arvukus ja biomass väiksem kui aasta varem. Varu vähenenud, kuid endiselt mõõdukas seisus.	2	<ul style="list-style-type: none"> - Parandada juurdepääsu kudealadele jõgedes (kopratammide eemaldamine)
11. Peipsi järve särg	Särje varu ja saagid suhteliselt stabiilsed, mõõdukal/heel tasemel	2	
12. Peipsi järve räabis	Varu on mõõdukas. Järve räabisevaru on vähenemas, kuid võimaldab veel töõnduspüügi tegemist. Varu koosneb peamiselt 2016. aastal sündinud kaladest.	2	
13. Võrtsjärve koha	Koha seisund hea. Kohasaak oli languses, mille põhjustas 2015. aasta nõrgema põlvkonna suur osakaal saagis. Samal põhjusel võib ka 2021. aastaks mõningast saakide vähenemist prognoosida. Tugeva 2016. aasta	1	

	põlvkonna kalad jõuavad valdavas osas püügimõõtu 2021. aasta lõpuks.		
14. Võrtsjärve latikas	Varu heas seisus, latika biomass on Võrtsjärve kalaliikidest suurim. Latikasaak kasvas võrreldes eelmise aastaga 28%.	1	
15. Kassari lahe punavetikavaru	Agariku keskmine biomass pinnaühiku kohta on peale perioodil 2009 – 2015 fikseeritud pidevat langust alates 2017. a märkimisväärselt tõusnud.	2	

Halvas seisus (hinded 3-4) on 23 kalavaru:

Kala populatsioon	Seisundi kirjeldus	Hinne	Täiendavad meetmed
1. Läänemere avaosa räim	2020. a moodustas Läänemere avaosa räimevaru kudekarja biomass (SSB) 364 981 t, mis moodustab vaid 43% pikaajalisest keskmisest ja on umbes 2003-2004. a tasemel. Püügisurve on peale 2015. aastat tõusnud ebasoovitavale tasemele. $F > F_{PA}, F_{MSY}$	3	<ul style="list-style-type: none"> - Varu majandamine mitmeliigikava järgi; - Kvoodiga piiramine
2. Läänemere tursa läänevaru	Läänemere lääneosa (ICES alamrajoonid 22-24) tursapopulatsiooni kudekarja biomassi hinnang on viimastel aastatel tõusnud, kalandussuremuse hinnang aga vähenenud, kuid täiend on viimastel aastatel püsinud madalseisus.	3	<ul style="list-style-type: none"> - Varu majandamine mitmeliigikava järgi; - Kvoodiga piiramine - Kudeaegne püügikeeld
3. Läänemere tursa idavaru	Hüdroloogiline situatsioon Läänemere idaosa tursapopulatsiooni kudemiseks ebasoodne. Looduslike parasiitide, eriti	4	<ul style="list-style-type: none"> - Varu majandamine mitmeliigikava järgi; - Kvoodiga piiramine;

	<i>Contracaecum osculatum</i> , surve tugev seoses hüljeste kõrge arvukusega.		- Sihtpüügi keeld
4. Läänemere avaosa lõhe	ICES soovitus alandada avaosas püüke. Eestis koeb vaid Pärnu jões – Sindi pais avati 2018 a. Seega eeldused arvukuse tõusuks on loodud.	4	- EL tasandil reguleeritud kvoodiga; - Järelevalve tugevdamine (e andmete esitamine, vabatahtlik kalakaitse/röövpyüg i ohjamine)
5. Soome lahe lõhe	Looduslik sigimine Soome lahe piirkonnas vaid Eesti jõgedes. ICES märgib probleemina röövpyüki kudejõgedes, vajadust minimeerida loodusliku lõhe püüki ja vajadust rakendada spetsiaalseid meetmeid Eesti jõgedes lõhe loodusliku sigimise tagamiseks.	3	- EL tasandil reguleeritud (kvoodipiirang); - Kudealade ja rändeteede taastamine ning avamine; - Järelevalve tugevdamine (e andmete esitamine; vabatahtlik kalakaitse/röövpyüg i ohjamine)
6. Soome lahe ahven	Tugevaid põlvkondi pole moodustunud pikka aega (al 2011).	4	- Püügikoormuse vähendamine; - Juurdepääs kudealadele; - Täiendavad kaitsemeetmed (alammõõdu tõstmine); - Järelevalve tugevdamine (e andmete esitamine)
7. Merisiig	Eesti rannikumeres elab vähemalt 4 siiavormi (liiki), populatsioonide arvukus väga väike (parem on olukord Ruhnu vetes kudeva siia puhul), osa lokaalpopulatsioone hääbunud, püügis on põhiliselt Soome vetest pärit siiad.	3-4	- Püügikoormuse vähendamine eelkõige potentsiaalsetel kudealadel ja – perioodil; - Kudealade kaitse, taastamine ja taastootmine;

			<ul style="list-style-type: none"> - Kudekalade kaitse (nakkevõrkude silmasuuruse tõstmine); - Järelevalve tugevdamine (e andmete esitamine)
8. Meritint	Kudekarja arvukus tõusnud, kahel viimasel aastal Pärnu jõekoelmutel kudemine ja inkubatsioon hästi õnnestunud, kudekarja struktuur pisut paranenud.	3	<ul style="list-style-type: none"> - Püügikoormuse vähendamine; -
9. Angerjas	Klaasangerjate kandumine Euroopasse on paljukordselt vähenenud, saagid kõikjal (nii Läänemeres kui kogu Euroopas) langenud. Varu paranemiseks lähiajal väljavaated puuduvad	4	<ul style="list-style-type: none"> - Püügikoormuse vähendamine. - Vajalik rahvusvaheline koostöö - Angerja majandamiskava; - Järelevalve tugevdamine (e andmete esitamine)
10. Väinamere koha	Väinamere kohasaak on püsinud vaadeldud perioodi keskmisest väiksemana juba kolm aastat ja 2020. aasta saak võrreldes eelneva aastaga kahanes. Kohasaagi languse põhjuseks on kudeaegse püügikeelu kehtestamine, sest Matsalu lahe seirepüükides on noort koha olnud rekordiliselt palju. Edaspidi võib loota kohavarude ja -saakide paranemist.	3	<ul style="list-style-type: none"> - Püügikoormuse vähendamine. - Püügivahemiku (alam- ja ülemmõõdu) rakendamine; - Järelevalve tugevdamine (e andmete esitamine)
11. Väinamere haug	Töenduslik haugisaak on Väinameres neljal viimasel aastal suurenenud ning 2020. a saak oli kõrgeim vaadeldud perioodil (2007-2020). Ka kõrge haugisaagi põhjuseks ei ole ilmselt varu ülihea seis, vaid senisest intensiivsem püük, mis võib varu lähiaastail langusse viia.	3	<ul style="list-style-type: none"> - Püügikoormuse vähendamine. - Püügivahemiku (alam- ja ülemmõõdu) rakendamine.
12. Pärnu lahe koha	Pärnu lahe varu üle ekspuuteeritud. Viimaste püügipiirangute järgselt on saakides siiski juba kahe põlvkonna kalad ja kudekari ei koosne enam pea täielikult ühe põlvkonna emastest. Edaspidi võib loota kohavarude ja -saakide paranemist.	2-3	<ul style="list-style-type: none"> - Püügikoormuse vähendamine. - Püügivahemiku (alam- ja ülemmõõdu) rakendamine;

			- Järelevalve tugevdamine (e andmete esitamine)
13. Väinamere säinas	Väinamere säinavaru on paranemas, kuna lisandunud on tugevaid säinapõlvkondi, kes hakkavad järjest enam jõudma ka püükidesse. Varu seis on paranemisele aitaks kaasa üldise püügikoormuse vähendamine rannikumeres.	3	- Püügikoormuse vähendamine
14. Soome lahe lest	Arvukuse katsetraalimiste andmete põhjal langev. 2014. a. oktoobri - detsembri ja hilisemad ookeanivee tugevamad ja keskmised sissevoolud Põhjamerest ei toonud kaasa lesta reproduktsioonitingimuste olulist paranemist.	3	- Püügikoormuse vähendamine; - Järelevalve tugevdamine (e andmete esitamine)
15. Läänemere lest (piirkonnad 28 ja 29)	2020.a. toimus alamrajoonis 28 2-aastase lesta (täiendi) arvukuse keskväärtuse statistiliselt oluline tõus võrreldes 2019. a-ga. Kudekarja arvukus jäi katsetraalis alamrajoonis 28 2020. a ligikaudu 2019. a tasemele. Töõnduspüügi andmed näitavad kudekarja biomassi langust. Alamrajoonis 29 näitab töõnduspüügi analüüs kudekarja arvukuse püsivust 2019. a tasemel.	3-4	- Püügikoormuse vähendamine; - Järelevalve tugevdamine (e andmete esitamine)
16. Pärnu lahe ahven	Varu on nõrkade põlvkondade tõttu madalseisus juba pikemat aega, paranemismärke varu kasvu suunas näha ei ole.	3	- Püügikoormuse vähendamine; - Täiendavad kaitsemeetmed (alammõõdu tõstmise); - Järelevalve tugevdamine (e andmete esitamine)
17. Peipsi järve koha	Populatsioon madal/mõõdukas seisundis. Arvukus ja biomass katsepüükides oluliselt väiksemad kui aasta varem.	3	- Püügikoormuse vähendamine; - Alamõõdulise kala hukkumise vähendamine (peenesilmaliste püüniste püügikeeld suvisel perioodil);

			- Järelevalve tugevdamine (GPS mootorsaaniidele, e andmete esitamine)
18. Peipsi järve tint	Tindivaru on endiselt madalseisus, kuid võimaldab läbi viia väiksemahulist töönduspüüki. Varu veidi väiksem kui aasta varem.	3	
19. Peipsi järve siig	Siiavaru ja –saagid on endiselt väga madalad. Põhjuseks on eelkõige ebasobivad keskkonnatingimused (kudemise ja marja arengu ajal). Järelkasv nõrk, kuid siiski olemas.	4	- Kunstlik taastootmine; - Järelevalve tugevdamine (e andmete esitamine)
20. Peipsi järve luts	Varu seis stabiilselt madal. Varu seisu kohta objektiivsed andmed puuduvad. Saakide järgi otsustades viimasel aastal olukord halvenes. Keskkonnatingimused ebasoodsad.	3	
21. Võrtsjärve haug	Varu seis madal. Haugisaak on alates 2013. a. languses ning tänu viimase 5 aasta kehvadele kudemistingimustele ei ole arvukaid põlvkondi tekkinud. 2021. aastal peaks püügimõõtu jõudma eelmistest pisut tugevam põlvkond, kuid selle mõjul haugisaagi üldist kasvu prognoosida ei saa.	3	- Alammõõdu tõstmise või püügivahemiku seadmine; - Järelevalve tugevdamine (e andmete esitamine)
22. Võrtsjärve luts	Varu seis madal. Keskkonnatingimused ebasoodsad.	3	
23. Võrtsjärve ahven	Varu seis madal.	3	

Lisaks on vaja tegeleda kormoranide arvukuse ohjamisega (munade õlitamine, lindude küttimine), ning vajadusel ka hallhülge ja kobraste küttimisega.